

proto použil soud odvolací ustanovení §u 496 c. ř. s. a nařídil prvnímu soudci, by v těchto směrech doplnil řízení. Vyhovuje tudíž napadené usnesení odvolacího soudu věci i zákonu.

Čís. 3376.

Domáháno-li se při poškození budovy požárem uvedení budovy v předešlý stav anebo zaplacení odškodného, jest rozhodnouti v první řadě o nároku na uvedení budovy v předešlý stav, o nároku na odškodnění pak jen tehdy, nedá-li se uvedení v předešlý stav provésti. Prodlel-li škůdce s uvedením věci v předešlý stav, jde zhoršení poškozené věci na jeho vrub.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1924, Rv II 786/23.)

Právoplatným rozsudkem uznána byla co do důvodu povinnost eráru, nahraditi žalobkyni škodu požárem jejího domku při provozu železnice dne 11. dubna 1920. Žalobkyně domáhala se buď znovuzřízení domku anebo zaplacení 106.790 Kč (z toho 6.790 Kč za shořelé svršky). Procesní soud první stolice přiznal žalobkyni 17.995 Kč 50 h. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že uznal žalovaného povinným uvést dům žalobkyně v předešlý stav a zaplatiti jí za shořelé svršky 6.438 Kč. Důvody: Z žádosti žalobní v souvislosti s přednesem žalobním, v němž žalobkyně, vypočítávajíc součástky domku, požárem zničené nebo poškozené, a tvrdíc, že znovuzřízení těchto součástí bude vyžadovati nákladu 100.000 Kč, dovolává se ocenění znaleckého, jest zřejmo, že žalobkyně domáhá se v první řadě uvedení domku v předešlý stav a že teprve v druhé řadě, tedy jen in eventum, požaduje náhradu peněžní a že tudíž žalobní žádosti rozuměti dlužno tak, že jí uplatňuje žalobkyně nárok ve smyslu §u 1323 obč. zák. a že druhý žalobní návrh jest pouze návrhem eventuelním pro ten případ, že ve sporu bude namítnuto, že uvedení domku v předešlý stav nelze provésti, a že námitce bude vyhověno. Žalovaný skutečně namítl takovou neuskutečnitelnost a rozsudek dává mu za pravdu, opíraje se o znalecký posudek a jsa názoru, že z něho vyplývá nemožnost plnění, žalobkyni v první řadě požadovaného. Návoru tomuto nelze přisvědčiti. Rozsudek přehlíží, že znalecký posudek, jehož se dovolává, vztahuje se na stav domku nikoliv v době po požáru, nýbrž na jeho stav z doby mnohem pozdější, od požáru podstatně zhoršený, a že ohledně onoho stavu zní v ten rozum, že tehdy bylo uvedení domku v předešlý stav zcela nepochybně možným. Ježto žalobkyně v tomto sporu domáhá se zřejmě uvedení domku v předešlý stav jenom ze stavu, vzniklého přímo požárem, a i žalovaný namítá nemožnost tohoto odškodnění pouze vzhledem k tomuto stavu, což zřejmo z toho, že s námitkou touto nevystoupil již v době, kdy zhoršený stav domku znalci nebyl zjištěn a po jeho zjištění neučinil námitky, že i tento zhoršený stav činí požadované odškodnění neuskutečnitelným, není zajisté přípustným, aby pro tento

spor shledán byl rozhodným stav domku, nastavši teprve za sporu. Následkem toho možno přihlížeti pouze ku posudku znaleckému ohledně stavu domku v době požáru a, ježto v tomto směru znalci uskutečnitelnost odškodnění žalobkyní v první řadě požadovaného jest potvrzena, dlužno žalobkyni přiznati toto odškodnění a nikoliv pouze odškodnění požadované podružně. Ostatně, i kdyby přes to snad mohlo se míti za to, že na pozdější zhoršený stav domku nutno vzíti zřetel již v tomto sporu, nelze přisvědčiti názoru prvé stolice, že posudkem znaleckým jest zjištěna neuskutečnitelnost odškodnění primárního. Vždyť znalci prohlašují výslovně, že domek lze uvést v předešlý stav i z nynějšího zhoršeného stavu a pouze udávají, že by to nebylo racionelním a hospodářsky účelným, to však jen proto, že by oprava vyžadovala t é m ě ř tolik, jako výstavba domku nového. Z toho neplyne nikterak, že by oprava domku byla pro žalovaného nedosažitelnou aneb aspoň vyžadovala nákladu tak rozsáhlého, že by bylo jím žalovanému uloženo břemeno, kteréž není v rozumném poměru s jeho výsledkem, to tím méně, ano z rozsudku zřejmo, že by oprava ze stavu nynějšího byla o jen několik tisíc korun dražší, než v době po požáru a přece jen m e n š í h o nákladu vyžadovala, než výstavba domku nového. Žalobkyni přísluší tudíž odškodnění, v první řadě požadované i za tohoto stavu věci, to tím více, ježto zhoršený stav domku nikterak nelze přičísti na její vrub. Žalovaný netvrdil, tím méně prokázal, že zhoršení nastalo skutečností, za niž nelze jej činiti zodpovědná, tedy buď náhodou, ku kteréž nezavdal popudu, nebo zaviněním žalobkyně. Jest tudíž i tento zhoršený stav domku v příčinné souvislosti se zaviněním žalovaného a jde jen na jeho vrub, ježto nastal v době, kdy byl se svým závazkem v prodlení. Z těchto důvodů bylo odvolání, pokud domáhá se odsouzení žalovaného k odškodnění znovuzřízení domku, vyhověno. Důsledkem toho odpadá potřeba rozhodovati dále ještě také o návrhu žalobním na odsouzení žalovaného ku náhradě peněžní. Bylo již řečeno, že tento návrh jest návrhem pouze eventuelním, jímž netřeba se již zabývati, ježto bylo vyhověno návrhu prvotnímu, o němž žalobkyně neprohlásila, že žalovaný může se ho sprostiti zaplacením požadovaného penize (§ 410 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Žalobkyně, uplatňujíc pouze dovolací důvod čis. 4 Šu 503 c. ř. s., spatřuje nesprávné právní posouzení věci v názoru odvolacího soudu, že žalobkyně domáhá se v p r v é ř a d ě uvedení domku v předešlý stav a že určení peněžní náhrady škody požadujc jen podružně, kdyby nebylo totiž vyhověno jejímu nároku na uvedení domku v předešlý stav a v dovolání doličuje, že náhradu škody 38.790 Kč žádala jako plnění alternativní po rozumu Šu 410 c. ř. s., jímž by se mohl žalovaný erár sprostiti plnění předmětu sporu. Kdyby tomu bylo tak, nebylo by lze tuto formální vadu rozsudku napadati dovolacím důvodem čis. 4 Šu 503 c. ř. s., který předpokládá nesprávné posouzení právních otázek práva

hmotného, a nebyl by dovolací důvod po zákonu proveden. Než tvrzení dovolání o této povaze onoho nároku odškodňovacího přiči se spisům, z nichž jest patrné, že žalobkyně chtěla, by jí náhrada škody byla soudem přirčena, by tedy o tomto nároku bylo soudem jednáno a rozhodnuto, což ovšem při alternativním plnění dle Šu 410 c. ř. s. jest naprosto vyloučeno. Ve skutečnosti domáhá se žalobkyně náhrady za domek, zaviněním dráhy požárem poškozený, a jde jí především o to, by domek byl v původní stav uveden, jak také prvotní návrh žalobní zněl a teprve při jednání dne 13. prosince 1921 byl doplněn dodatkem »anebo zaplatiti 100.000 Kč,« což později sníženo na 38.790 Kč. Požaduje tedy žalobkyně zřejmě náhradu škody po rozumu Šu 1323 obč. zák., který ukládá škůdci především, aby uvedl vše do dřívějšího stavu, a kdyby se to provést nedalo, by nahradil odhadní cenu. S tohoto jedině správného hlediska právního posuzuje věc odvolací soud, dospívaje k závěru, že v prvé řadě jest rozhodnouti o nároku na uvedení domku do předešlého stavu a že otázka náhrady peněžní jest v podřadném a jen eventuelním poměru k onomu nároku. Vyhověl-li však odvolací soud žalobě potud, že uznal žalovaný erár povinným, aby požárem poškozený dům uvedl v dřívější obytný stav, neměl ovšem již příčiny obíratí se nárokem na odškodnění podle ceny odhadní, který zákon přiznává jen za podmínky, že uvedení v předešlý stav, t. j. napravení škody in natura nedá se uskutečniti (§ 1323 obč. zák. slova: »Wenn dieses nicht tunlich ist.«). Dovolání žalobkyně není tedy opodstatněno. Než ani dovolání žalovaného eráru, uplatňující dovolací důvody čis. 2 a 4 Šu 503 c. ř. s., není oprávněno. Po právní stránce jde tu v podstatě jen o otázku, zda jest uvedení poškozeného domku v předešlý stav technicky možným či nikoli, a odvolací soud k otázce této přisvědčil právem, neboť bylo znalci zjištěno, že uvedení domku v předešlý stav bylo v roce 1920 hned po požáru možným a racionelním a že tenkrát by bylo vyžadovalo při použití nového materiálu pouze nákladu 13.300 Kč, že ale t a k é n y n í j e s t m o ž n ý m a že by ovšem vyžadovalo stavebního nákladu většího, asi 24.700 Kč, že však se stanoviska ekonomického a odborného by se uvedení v předešlý stav nedoporučovalo. Z toho vyplynul správný závěr odvolacího soudu, že uvedení domku v předešlý stav jest i nyní ještě technicky možným, a dovolání brojí jen proti skutkovému zjištění nižších soudů, dovozujíc, že ani po požáru nebylo, ani nyní není uvedení do předešlého stavu možným. Nelze přisvědčiti ani právním vývodům dovolacím, že, když znalci se vyjádřili, že se stanoviska ekonomického a odborného by se uvedení v předešlý stav nedoporučovalo, tím již podle zásad rozumného hospodářství restituce není účelnou a proto že nemůže býti vůbec požadována, neboť účelnost v tomto případě jest posuzovati nejen s hlediska odborného (stavitelského), nýbrž jest hleděti k poměrům a potřebám poškozeného a nemá při posuzování této otázky rozhodného významu okolnost, že znovuzřízení domu bude nyní vyžadovati vyššího nákladu, než kdyby bylo bývalo provedeno hned po požáru, když jinak uvedení v předešlý stav jest technicky zcela možným, což znalci výslovně k dotázce žalovaného zdůraznili. Důvodnou není ani výtka žalovaného, že se rozsah poškození nedal přesně ani určit,

neboť práce a hmoty, které bude vyžadovati uvedení domu v předešlý stav, byly v žalobě uvedeny a znalci určeny. Ukládá-li § 1323 obč. zák. náhradu škody v ten způsob, že jest poškozenou věc uvést v předešlý stav, nemůže se povinný této povinnosti sprostiti tím, že uvedení v předešlý stav oddaluje a že průběhem doby stav poškozené věci působením přírodních vlivů se zhorší, a správným jest názor odvolacího soudu, že, když za takových okolností jsou pak podmínky znovazřízení věci obtížnějšími, jde to na vrub osoby k restituci povinné, poněvadž za průtah ve znovazřízení nezodpovídá poškozený, pokud je sám nezdržuje, nýbrž jest věcí povinného k náhradě, by opravy provedl co nejdříve, chce-li se těchto pro něho nepříznivých důsledků uvarovati a to způsobem vhodným, by znovazřízení věci souhlasilo se stavem dřívějším.

Čís. 3377.

Nutným předpokladem pro použití čtvrtého odstavce Šu 222 ex. ř. jest návrh oprávněného účastníka, učiněný před vydáním rozvrhového usnesení exekučním soudcem.

Zákonná domněnka druhého odstavce Šu 171 ex. ř. neplatí při pohledávkách simultanních.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1924, R I 1100/23.)

V exekuční věci fy Bohuš R. proti Josefu P-ovi vydražil Bohuš R. polovici nemovitostí, náležejících Josefu P-ovi za 35.000 Kč. Soud první stolice rozvrhl nejvyšší podání tak, že přiznal k hotovému zaplacení: eráru na daních 1983 Kč 20 h, spořitelně ve V. 2354 Kč 70 h, manželům T-ovým 20.748 Kč 44 h, zbytek pak vymáhajícimu věřiteli na jeho pohledávku 38.558 Kč. Rekursní soud k rekursu vymáhajícího věřitele napadené usnesení potvrdil. Důvody: Návrh stěžovatelky, by ve smyslu Šu 222 ex. ř. přikázány byly pro ni nároky náhradní na druhé neprodané polovici realit, zapsané pro Marii P-ovou, v pořadí pohledávek spořitelně ve V. a manželů T-ových, třebas o sobě byl důvodný, musel zůstat při rozvrhu mimo úvahu, poněvadž stěžovatelka ani v písemné přihlášce, ani do konce rozvrhového roku, ač byla při něm zastoupena, neučinila návrhu na přikázání její neuhrazené pohledávky podle Šu 222 odstavec čtvrtý ex. ř. Ze srovnání předpisu třetího a čtvrtého odstavce Šu 222 ex. ř., zvláště ze slov odstavce čtvrtého »počítání náhrady« a slov odstavce třetího »mohou žádati« plyne, že nezbytným předpokladem použití předpisu odstavce čtvrtého jest, aby oprávněným účastníkem bylo o to žádáno, tudíž aby předcházel návrh, jenž dle obsahu spisů exekučních se nestal. Pokud jde o přikázání pohledávky manželů T-ových k hotovému zaplacení, má § 223 ex. ř., jehož stěžovatelka se dovolává, na zřeteli jen pohledávky, jež nevážnou simultanně, jak plyne ze slov úvodních »Všechny jiné,« kdežto pohledávky simultanně vážnoucí, o jakou se v tomto případě jedná, dle ustanovení Šu 222 odstavec první ex. ř. zapraveny býti musejí z pod-